

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku

LBI-4101-04-05/2012
P/12/057

Białystok, dnia 6 lipca 2012 r.

**Pan
Piotr Górski
Dyrektor Zespołu Szkół Integracyjnych Nr 1
im. Jana Pawła II
w Białymstoku**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w Zespole Szkół Integracyjnych Nr 1 im. Jana Pawła II w Białymstoku (zwanym dalej „Zespołem”) kontrolę organizacji kształcenia uczniów niepełnosprawnych o specjalnych potrzebach edukacyjnych w latach szkolnych 2009/2010-2011/2012 oraz finansowania zadań w tym zakresie

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 29 czerwca 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie organizację kształcenia uczniów niepełnosprawnych o specjalnych potrzebach edukacyjnych w latach szkolnych 2009/2010-2011/2012 oraz finansowanie tych zadań.

1. W latach szkolnych 2009/2010, 2010/2011 i 2011/2012 w szkołach tworzących Zespół, tj. w Szkole Podstawowej Nr 45 z Oddziałami Integracyjnymi oraz w Publicznym Gimnazjum Nr 17 Integracyjnym, uczyło się odpowiednio 1.277, 1230 i 1.208 uczniów, w tym 208 uczniów niepełnosprawnych, o specjalnych potrzebach edukacyjnych – w latach szkolnych 2009/2010-2010-2011 i 197 uczniów w roku szkolnym 2011/2012.

Zespół prawidłowo dokonywał naboru uczniów niepełnosprawnych do klas integracyjnych. Zgodnie z postanowieniami § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 lutego 2004 r.

---

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82

w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych² podstawę przyjęcia stanowiły orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, wydane przez zespół orzekający, działający w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz wnioski rodziców. Analiza dokumentacji 64 (32,5%) uczniów niepełnosprawnych wykazała, że posiadali oni aktualne orzeczenia. W 62 orzeczeniach jako najkorzystniejszą formę kształcenia wskazano szkoły z oddziałami integracyjnymi, zaś w 2 przypadkach – szkoły specjalne lub specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze. W tych dwóch przypadkach, wydanie orzeczenia o potrzebie kształcenia w szkole specjalnej nastąpiło w odniesieniu do uczniów Zespołu, zaś rodzice tych dzieci nie wyrazili zgody na zmianę szkoły.

W Zespole przestrzegano limitu liczebności uczniów w klasach integracyjnych, w tym liczby uczniów niepełnosprawnych, wynikającego z § 5 ust. 2 załącznika Nr 2 i § 5 ust. 2 załącznika Nr 3 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół³.

2. Obowiązkowe zajęcia edukacyjne realizowane w szkołach tworzących Zespół były zgodne z zajęciami określonymi w ramowych planach nauczania dla gimnazjum i szkoły podstawowej, stanowiących odpowiednio załącznik Nr 4 i Nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych⁴. Liczba godzin poszczególnych zajęć edukacyjnych w trzyletnim okresie nauczania odpowiadała wymiarowi tych zajęć, określonego w wyżej powołanych załącznikach.

Właściwie zorganizowano również nauczanie dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia indywidualnego (w okresie objętym kontrolą liczba takich uczniów wynosiła od 6 do 10). Nauczanie odbywało się zarówno w Zespole jak i w domu ucznia, a wymiar godzin zajęć edukacyjnych odpowiadał wymogom określonym w § 8 ust. 1 pkt 1-3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 września 2008 r. w sprawie sposobu i trybu organizowania indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży⁵.

Uczniom Zespołu, w tym również osobom niepełnosprawnym, zapewniono możliwości rozwoju zainteresowań poprzez udział w zajęciach pozalekcyjnych. W szkole funkcjonowały między innymi koła teatralne, młodego poety, dobrego filmu, plastyczne oraz koła przedmiotowe z języka polskiego i matematyki. Zorganizowano też naukę języka hiszpańskiego oraz zajęcia komputerowe.

3. Należycie realizowano zalecenia zawarte w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego. Niepełnosprawnym uczniom zapewniono zajęcia korekcyjno-kompensacyjne i socjoterapeutyczne, terapię logopedyczną. W okresie objętym kontrolą w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych uczestniczyło od 107

---

² Dz. U. Nr 26, poz. 232 ze zm.

³ Dz. U. Nr 61, poz. 624 ze zm.

⁴ Dz. U. Nr 15, poz. 142 ze zm.

⁵ Dz. U. Nr 175, poz. 1086

do 120 uczniów, terapią logopedyczną objęto od 85 do 91 osób, zaś w zajęciach socjoterapeutycznych uczestniczyło 37 uczniów.

Zespół udzielał też pomocy rodzicom dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w zakresie doskonalenia umiejętności niezbędnych we wspieraniu ich rozwoju. Pomoc ta polegała na prowadzeniu przez szkolnych specjalistów (pedagogów, psychologów) szkoleń, warsztatów, terapii rodzinnych oraz zajęć informacyjno-aktywizujących.

4. Pan Dyrektor, zgodnie z wymogami § 5 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych⁶, powołał 41 zespołów nauczycielskich, które dokonały wielospecjalistycznej oceny funkcjonowania uczniów niepełnosprawnych i opracowały dla nich indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne na rok szkolny 2011/2012. Programy te spełniały wymagania określone w § 5 ust. 2 wyżej powołanego rozporządzenia i zawierały zakres dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, formy i metody pracy z uczniem, formy, sposoby i okres udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a także zakres współpracy nauczycieli i specjalistów z rodzicami ucznia, co wykazała analiza 10 losowo wybranych programów.

Pan Dyrektor terminowo wywiązał się także z obowiązku powołania zespołów do planowania i koordynowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów Gimnazjum i Szkoły Podstawowej (zespoły zostały powołane odpowiednio 16 marca 2011 r. i 7 września 2011 r.), określonego w § 34 ust.1 i § 37 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach⁷. Zespoły wykonały zadania wymienione w § 20 ust. 1 wyżej powołanego rozporządzenia i w przypadku:

- uczniów Gimnazjum – opracowały plany działań wspierających, realizowanych w roku szkolnym 2011/2012 (po uprzednim ustaleniu zakresów, w których uczniowie wymagają pomocy psychologiczno-pedagogicznej, określeniu form, sposobów i czasu udzielania uczniom pomocy oraz uwzględnieniu indywidualnych potrzeb rozwojowych, możliwości psychofizycznych uczniów, a także zaleceń zawartych w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego),
- uczniów Szkoły Podstawowej zawartych w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego – ustaliły formy, sposoby oraz okresy udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w roku szkolnym 2012/2013.

---

⁶ Dz. U. Nr 228, poz. 1490

⁷ Dz. U. Nr 228, poz. 1487

5. Zgodnie z wymogami określonymi w § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego⁸ Pan Dyrektor opracował plany nadzoru pedagogicznego na lata szkolne 2009/2010, 2010/2011 i 2011/2012. Plany zawierały elementy wymagane postanowieniami § 21 ust. 2 pkt 1-3 tego rozporządzenia. W latach 2009/2010 i 2010/2011 przeprowadzono ewaluację wszystkich zaplanowanych obszarów (nie stwierdzono nieprawidłowości), zaś w I półroczu roku szkolnego 2011/2012 opracowano narzędzia badawcze i zatwierdzono plan badań.

Sprawozdania z nadzoru pedagogicznego oraz działalności Zespołu przedstawiano Radzie Pedagogicznej, zgodnie z postanowieniami art. 40 ust. 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁹.

6. Kadra pedagogiczna Zespołu była właściwie przygotowana do pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Analiza akt osobowych 32 nauczycieli, tj. 20,6% kadry nauczycielskiej pracującej z oddziałami integracyjnymi (155 osób) wykazała, że wszyscy pracownicy pedagogiczni posiadali kwalifikacje wymagane postanowieniami § 3 i § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudniać nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli¹⁰. Ponadto 22 nauczycieli (68,7% badanej próby) posiadało ukończone studia podyplomowe lub kursy kwalifikacyjne z zakresu oligofrenopedagogiki, uprawniające do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkołach specjalnych.

Nauczycielom zapewniono możliwość podnoszenia kwalifikacji poprzez udział w różnych formach doszkalania i doskonalenia. W efekcie w okresie objętym kontrolą doszkała się od 10,9% do 22,2% kadry pedagogicznej Zespołu.

Zespół zatrudniał również niezbędnych specjalistów, w tym pedagogów (od 2 do 3 etatów), psychologów (od 2,8 do 1 etatu), logopedów (2 etaty) oraz pedagogów specjalnych (od 4 do 6 etatów) i nauczyciela gimnastyki korekcyjnej (1 etat).

Psycholodzy, pedagodzy i logopedzi realizowali obowiązki określone w § 29-30 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach¹¹, w tym między innymi prowadzili badania diagnostyczne uczniów, działania wychowawcze i profilaktyczne oraz terapie indywidualne i grupowe, organizowali pomoc psychologiczno-pedagogiczną, a także udzielali konsultacji dla nauczycieli i wspierali ich działania wychowawcze. W okresie objętym kontrolą z pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formie terapii indywidualnych korzystało od 15 do 17 uczniów, natomiast w zajęciach grupowych, prowadzonych przez psychologa uczestniczyło od 50 do 60 uczniów niepełnosprawnych.

---

⁸ Dz. U. 168, poz. 1324

⁹ Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 ze zm.

¹⁰ Dz. U. Nr 50, poz. 400 ze zm.

¹¹ Dz. U. Nr 228, poz. 1487. Do 1 lutego 2011 roku - § 15 ust. 3-5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. w tej samej sprawie (Dz. U. Nr 11, poz. 114).

7. Zgodnie z wymogami określonymi w art. 67 ust. 1 *ustawy o systemie oświaty* Zespół zapewniał uczniom możliwość korzystania z sal lekcyjnych (23 sale, w tym 4 pracownie komputerowe), biblioteki, świetlicy, gabinetu profilaktyki zdrowotnej, zespołu urządzeń sportowych i rekreacyjnych, składających się z 3 sal gimnastycznych, 3 boisk – do piłki nożnej, piłki ręcznej i koszykowej, bieżni ogólnych oraz skateparku, a także pomieszczeń administracyjno-gospodarczych. Sale lekcyjne są przestronne, utrzymane w czystości, dobrze oświetlone i odpowiednio wyposażone. Wyjątek stanowią sala do nauki religii (nr 005) oraz pracownia komputerowa usytuowana na pierwszym piętrze, które są małe i posiadają wyłącznie sztuczne oświetlenie. Zadbano też o bezpieczne korzystanie z obiektów sportowych, przy salach i boiskach wywieszono tablice informacyjne, określające zasady korzystania ze sprzętu i urządzeń sportowych.

Uczniom niepełnosprawnym zapewniono dogodny warunki korzystania z obiektów szkolnych. Zespół posiada windę umożliwiającą osobom niepełnosprawnym dostęp na każdą kondygnację, a kształt i wymiary drzwi wejściowych gwarantują swobodę poruszania się osobom na wózkach inwalidzkich. Na każdej kondygnacji oprócz ogólnodostępnych toalet dla uczniów, znajdują się po 2 toalety dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Uczniom zapewniono profilaktyczną opiekę zdrowotną. W Zespole funkcjonuje gabinet opieki przedmedycznej, prowadzony przez NZOZ „PROMED-SCHOL” w Białymstoku, w którym pracują dwie pielęgniarki w wymiarze 1,25 etatu.

Pan Dyrektor realizował obowiązki wynikające z postanowień § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w *sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach*¹², i w każdym roku objętym kontrolą wyznaczone komisje dokonywały kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Zespołu.

8. Na utrzymanie Zespołu wydatkowano łącznie 14.736,8 tys. zł w 2010 r., 13.736,5 tys. zł i 2011 r. i 7.516,0 tys. zł do 31 maja 2012 r. z czego ze środków dochodów własnych odpowiednio 259,4 tys. zł, 299,9 tys. zł i 136,0 tys. zł. Analiza wydatków o najwyższych kwotach w łącznej wysokości 2.095,0 tys. zł wykazała, że były one realizowane zgodnie z planem finansowym. Opłaty faktur dokonywano terminowo, po zweryfikowaniu pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym oraz zatwierdzeniu do wypłaty przez Dyrektora i głównego księgowego Zespołu. W efekcie na koniec roku nie występowały zobowiązania wymagalne. Prawidłowo stosowano też ustawę z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*¹³.

Średni koszt utrzymania ucznia w latach 2010-2011 wynosił 858,17 zł i 941,08 zł, a do końca maja 2012 r. – 1.150 zł. Przy uwzględnieniu tylko środków budżetowych koszt ten wynosił odpowiednio 840,58 zł, 920,42 zł i 1.127 zł.

9. Zespół rzetelnie wykazywał w Systemie Informacji Oświatowej dane o liczbie uczniów niepełnosprawnych, zgodnie z rodzajami ich niepełnosprawności. Według stanu na 30 września 2009 r., 2010 r. i 2011 r.

¹² Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.

¹³ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

do Zespołu uczęszczało odpowiednio 198, 196 i 192 uczniów. W wyniku przyjęcia uczniów z innych szkół oraz wydawania orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego w trakcie roku, liczba uczniów niepełnosprawnych, o specjalnych potrzebach edukacyjnych wzrosła do 208 w latach szkolnych 2009/2010-2010/2011 i do 197 w roku szkolnym 2011/2012.

Wobec niestwierdzenia nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania wniosków pokontrolnych.

* * *

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie siedmiu dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
z up.
Agata Katarzyna Ciupa
WICEDYREKTOR